

3. Молоко и нормативные требования в различных странах //Переработка молока: технология, оборудование, продукция. – 2004. - №11. – С. 30
4. Пабат В., Гончаренко И. Сучасні вимоги до якості молока у країнах – членах СОТ // Тваринництво України. – 2005. – №3. – С. 12 – 15.
5. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук та ін. За ред. О.М. Якубчак, В.І. Хоменка. – Київ, 2005. – 800 с.
6. Скляр О.І. Санітарно-гігієнічна оцінка безпечності та якості молока корів за вмістом соматичних клітин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. вет. наук : спец. 16.00.06 «Гігієна тварин та ветеринарна санітарія» / О. І. Скляр. – Суми, 2013. – 32 с.
7. www. Kozovodstvo. ru/mol.-amn.

Зажарская Н. КОЛИЧЕСТВО СОМАТИЧЕСКИХ КЛЕТОК В МОЛОКЕ КОРОВ И КОЗ

Проанализированы показатели безопасности коровьего и козьего молока, купленного на рынках г. Днепропетровска. Отмечены значительные колебания в показателях кислотности, плотности, количества соматических клеток молока коз. Коровье и козье молоко утреннего надоя имеет на 10-11% меньше соматических клеток, чем вечернего. Подогревание молока приводит к уменьшению количества соматических клеток. Чем большее количество соматических клеток содержит молоко, тем более высокая температура необходима для их разрушения.

Ключевые слова: молоко коров и коз, соматические клетки молока, влияние времени надоя и температуры на количество соматических клеток в молоке

Zazharskaya N. THE NUMBER OF SOMATIC CELLS IN THE MILK OF COWS AND GOATS

Safety parameters of cow and goat milk which was bought at markets in Dnepropetrovsk were analyzed. Significant variations in acidity, density, number of somatic cells of goat milk was noted. Cow and goat milk of morning milk yield had

Keywords: cow and goat milk, somatic cells, effect of time of milking and temperature on the somatic cells number.

Рецензент: д.вет.н, професор Фоїтна Т.І.

Дата надходження до редакції: 23.01.2014 р.

УДК 619:616-091:579.636.4

ВІКОВІ АСПЕКТИ КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНОГО ПРОЯВУ ХЛАМІДІОЗУ СВИНЕЙ

М. В. Скрипка, д.вет.н., професор,
А. О.Заріцька, к.вет.н.,
О. В. Ковшар студент,
 Полтавська державна аграрна академія.

Для хламідіозу свиней характерна сезонність захворювання. Найбільша кількість абортів та мертворождалих тварин припадає на зимово-весняний період, характерною є міжвидова передача хламідіозу тварин у межах одного господарства. В залежності від віку тварин та умов утримання за клініко-морфологічними ознаками реєструється: септична, легенева, суглобова та статеві форми хламідіозу. Захворюваність на хламідіоз залежить від віку тварин серед новонароджених тварин цей показник складає 30%, серед поросят-сисунів – 38%, дорощування – 23%; свиней на відгодівлі – 12,7%, дорослих тварин – 21,1%.

Ключові слова: хламідії, легенева форма хламідіозу, суглобова форма, аборти, нориці суглобових капсул.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Хламідіоз свиней реєструється в багатьох областях України і призводить до загибелі молодняку, недоотримання приросту маси тварин на відгодівлі. Ці дані свідчать, що проблема хламідіозу не втрачає своєї актуальності. Аналіз даних щодо господарств, неблагополучних із хламідіозу свиней, свідчить, що перебіг цієї хвороби в переважній кількості випадків має стаціонарний характер. Джерелом збудника хламідійної інфекції є хворі тварини, латентно хворі та носії [4, 5].

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблем.

Хламідії, які інфікують тварин, характеризуються тканинним тропізмом, але не мають видової специфічності. Доведено, що збудник ензоотичного аборту свиней може спричинити характерні зміни у кітних вівцематок і нетелів. Інфікування свиней хламідіозом можливе при контакті з хворою птицею. Є повідомлення про зараження собак хламідіозом від птиці, водоплавної птиці – від хворих голубів. Хламідії, що виділені з організму вовків, лисиць, диких кабанів, приотарних собак, можуть бути патогенними для морських свинок, вівцематок та конематок, кіз та свиней [1, 3].

Інфікування свиней хламідіями відбувається

Вісник Сумського національного аграрного університету

Серія «Ветеринарна медицина», випуск 1 (34), 2014

аліментарно або при контакті з об'єктами навколишнього середовища, забрудненими фекаліями птиці, що містять хламідії (корми, засоби догляду, вигульні майданчики та ін.). Є повідомлення про зараження тварин через молозиво, молоко. Доведено контактний шлях інфікування виділеннями з кон'юнктиви, уретри свиней [2, 4, 6].

Як свідчать літературні дані, захворювання свиней виникає переважно після завезення племінних тварин з неблагополучних на хламідіоз господарств. При інфікуванні благополучного стада абортують 40-60 % тварин між 80-112 днями супоросності, спостерігається мертвонароджуваність на 114-115-й день після осіменіння. Тварини залишаються носіями хламідій протягом 2-3 років. У наступні роки аборти реєструють у незаражених тварин, що були завезені, а також у первинно-вагітних. При цьому у свиней у стаціонарно неблагополучних господарствах не розвиваються клінічні ознаки хвороби, однак тварини є носіями збудника і постійно виділяють його в навколишнє середовище [5, 7].

Для хламідіозу свиней характерна сезонність. Найбільша кількість абортів та мертвонароджених тварин припадає на зимово-весняний період. Спалах хвороби відбувається, як правило, один раз в 3 - 4 роки, а в періоди між ними спостерігаються поодинокі, рідше групові випадки клінічного прояву хвороби. У літній час, у зв'язку з переведенням тварин у табори, відбувається розрив епізоотичного ланцюга, кількість випадків захворювань значно знижується й інфекція переходить у латентну форму. Найменший відсоток серопозитивних свиней спостерігається влітку (7,03%), максимальний – восени (10,94%). Серопозитивні свиноматки реєструються майже в чотири рази частіше, ніж кнури [7, 8].

Матеріали і методи. Робота виконувалась на кафедрі патологічної анатомії Полтавської державної аграрної академії, в Полтавській філії Інституту ветеринарної медицини УААН та Полтавської області.

Для досліджень користувалися методами клінічного, патологоанатомічного, епізоотологічного обстеження. Визначали показники сезонності, захворюваності, смертності.

Результати власних досліджень та їх обговорення. Проведені нами дослідження, а також дані відповідної документації вказують на міжвидову передачу хламідіозу тварин у межах одного господарства. У великих господарствах, стаціонарно неблагополучних за хламідіозу, захворюваність тварин на хламідіоз залежить від віку тварин. Так, серед новонароджених тварин цей показник складає 30%, серед поросят-сисунів – 38%, дорощування – 23%; свиней на відгодівлі – 12,7%, дорослих тварин – 21,1%. Смертність складає відповідно 26,5%; 23%; 4,3%; 2,8%; 0,8%. Хламідіоз частіше всього має хронічний або латентний перебіг, значно рідше – гострий. Інкуба-

ційний період визначити важко. Він може тривати до року.

У новонароджених поросят хвороба частіше має перебіг в септичній формі. Поросята кволяють, погано смокчуть свиноматок, скигляють, щетина скуйовджена, спостерігають пропасницю, діарею, кашель та підвищення температури тіла до 40,5 – 41 °С. У таких тварин шкіра застійно гіперемійована, з синюшним відтінком, рефлекс смоктання слабо виражений. Поросята пригнічені, спостерігається хитка хода, судоми. При прогресуванні хвороби тварини стають кволими, нерідко розвиваються ентерити, шкіряний покрив набуває сіруватого відтінку, слизові оболонки – бліді, сухі. Температура тіла не перевищує 37,5 °С. Такі поросята зазвичай гинуть на 3-5-й день після народження. Поросята-сисуні, що вижили до місячного віку, ростуть та розвиваються відносно нормально, але після відлучення спостерігаються рецидиви хвороби.

Легенева форма хламідіозу в більшості випадків має клінічний прояв у поросят віком від двох до шести місяців, рідше – у тварин інших вікових груп у вигляді бронхопневмонії. Температура тіла не перевищує 37,5 °С, а перед загибеллю знижується до 35,4-35,9 °С. За суглобової форми хвороби яка реєструється переважно у тварин починаючи з 1,5–2-місячного віку, відбувається ураження суглобів колінних, заплесни, зап'ястка, заплюсни, рідше путових та ін. Тварина кульгає, суглоби опухають, виражена болючість. У суглобах міститься значна кількість сірувато-жовтої синовіальної рідини з домішкою пластівців фібрину або непрозорої тягучої темно-червоної рідини. Пододерматити спостерігаються у 7,1% поросят від 3-денного до 2-тижневого віку. У подальшому у тварин, які не були вибравані й залишилися в стаді, у ділянці уражених суглобів розвивається некроз шкіри та підшкірної клітковини, утворюються виразки й нориці суглобових капсул. У таких свиней процес нерідко поширюється на суглоби пальців задніх кінцівок, а також на дистальні суглоби передніх кінцівок. Підвищення температури тіла не відбувається. У тварин із суглобовою формою хвороби спостерігається відставання в рості та зниження темпів приросту маси тіла.

Статева форма хвороби у свиноматок клінічно проявляється по-різному. У частини тварин за одну-дві доби до опоросу з'являється пригнічення, повна чи часткова відмова від корму, температура тіла підвищується до 40,7 - 41,1 °С.

Незважаючи на схожість клінічного прояву хвороби у господарствах різних областей України, у різноманітних популяціях свиней спостерігаються особливості прояву хламідіозу. Так, особливістю прояву хвороби в одному з господарств була велика кількість мертвонароджених тварин, артрити у тварин усіх вікових груп, гнійно-фібринозні ендометрити у свиноматок. У іншому

– хвороба в переважній кількості випадків характеризувалася пневмоніями, а ураження суглобів реєструвалося в поодиноких випадках, у кнурів – збільшення сім'яників, запалення препуцію. У третьому господарстві в свиноматок при опоросах характерними були катаральні ендометрити, високий відсоток мертвонароджених поросят, виражений асцит у плодів, мертвонароджених поросят та поросят першої доби життя.

Висновки:

1. Для хламідіозу свиней характерна сезонність. Найбільша кількість абортів та мертвонароджених тварин припадає на зимово-весняний

період. Характерною є міжвидова передача хламідіозу тварин у межах одного господарства.

2. Проведені дослідження свідчать, що захворюваність тварин на хламідіоз залежить від віку тварин, так серед новонароджених тварин цей показник складає 30%, серед поросят-сисунів – 38%, дорощування – 23%; свиней на відгодівлі – 12,7%, дорослих тварин – 21,1%. Смертність складає відповідно 26,5%; 23%; 4,3%; 2,8%; 0,8%.

3. В залежності від віку тварин та умов утримання за клініко-морфологічними ознаками реєструється: септична, легенева, суглобова та статева форми хламідіозу.

Список використаної літератури:

1. Ануфриев П. А. Диагностика и профилактика хламидиоза у свиней / П. А. Ануфриев, С. И. Першина, Н. С. Фролов // *Ветеринарная патология*. – 2003. – № 3 (7). – С. 84–85.
2. Ануфриев П. А. Хламидиоз свиней / П. А. Ануфриев, С. И. Першина, Н. С. Фролов // *Ветеринарный консультант*. – 2004. – № 5 (76). – С. 14.
3. *Болезни молодняка свиней* / [В. В. Никольский, В. И. Божко, В. А. Бортничук и др.]. – 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Урожай, 1989. – 189 с.
4. Бортничук В. Хламідіоз тварин / В. Бортничук, В. Любецький // *Ветеринарна медицина України*. – 2003. – № 5. – С. 13–15.
5. Бортничук В. Хламідіоз / В. Бортничук, М. Потоцький // *Ветеринарна медицина України*. – 2002. – № 2. – С.23.
6. *Диагностика инфекционных пневмоний свиней* / А. Я. Миланко, В. Д. Настенко, В. Ф. Сухонос [и др.] // *Ветеринарные проблемы промышленного свиноводства : республик. конф., 18–20 окт. 1983 г. : тезисы докл.* – К., 1983. – С. 108–110.
7. Караваев Ю. Д. Хламидиозы животных – меры борьбы и специфической профилактики / Ю. Д. Караваев, Ю. Н. Маркин // *Ветеринария*. – 2003. – № 6. – С. 3–6.
8. Катаев С. П. Хламидиоз сельскохозяйственных животных / С. П. Катаев, И.Г. Трофимов // *Ветеринарный консультант*. – 2004. – № 3 (74). – С. 7–10.

Скрипка М.В., Зарицкая А.О., Ковшар О.В., ВОЗРАСТНЫЕ АСПЕКТЫ КЛИНИКО-МОРФОЛОГИЧЕСКОГО ПРОЯВЛЕНИЯ ХЛАМИДИОЗА СВИНЕЙ

Для хламидиоза свиней характерна сезонность. Наибольшее количество абортів и мертворожденных животных приходится на зимне - весенний период, характерна передача возбудителя между разными видами животных в пределах одного хозяйства. В зависимости от возраста животных и условий содержания по клинико - морфологическим признакам регистрируется: септическая, легочная, суставная и половая формы хламидиоза. Заболеваемость хламидиозом зависит от возраста животных среди новорожденных животных этот показатель составляет 30 % , среди поросят - сосунков - 38% , доращивания - 23%; свиней на откорме - 12,7 % , взрослых животных - 21,1 %.

Ключевые слова: хламидии, формы хламидиоза, абортів, свищи суставных капсул.

Skrupka M., Zaritskaya A., Kovshar O. AGE ASPECTS OF CLINICAL AND MORPHOLOGICAL MANIFESTATIONS OF CHLAMYDIA PIGS

Studies show that for chlamydia pigs characterized by seasonality. The greatest number of abortions and stillbirths animals accounted for winter - spring period, characterized by pathogen transmission between different species within the same zhivotnih economy. Depending on the age of the animals and the conditions for clinical - morphological traits recorded: septic , pulmonary , joint and sexual forms of chlamydia , chlamydia incidence depends on the age of the animals of newborn animals , the figure is 30% , of pigs - suckers - 38 % , rearing - 23 % of fattening pigs - 12.7% of adult animals - 21.1%.

Keywords: chlamydia, chlamydia forms, abortion, fistulas joint capsules.

Рецензент: к.вет.н., професор Зон Г.А.

Дата надходження до редакції: 10.12.2013 р.